

VSEBINA

Dr. Amalija Žakelj,
dr. Milena Ivanuš Grmek	3 REZULTATI UČENCEV PRI NACIONALNEM
PREVERJANJU ZNANJA IN SOCIALNO-
KULTURNO OKOLJE
Dr. Gregor Jurak,
dr. Marjeta Kovač	18 OPRAVIČEVANJE MED POUKOM ŠPORTNE
VZGOJE V OSNOVNI ŠOLI
Urška Repinc,
dr. Primož Južnič	32 PROJEKTNE NALOGE ZA NADARJENE UČENCE
Dr. Iztok Tomažič,
dr. Cveteta Razdevšek Pučko	45 ŽIVALI V OČEH UČENCEV
Dr. Krstivoje Špijunović,
Mag. Sanja Maričić	66 RAZVIJANJE KRITIČNEGA MIŠLJENJA UČENCEV
PRI ZAČETNEM POUKU MATEMATIKE
Dr. Majda Pšunder,
mag. Mihaela Cvek	77 MEDIJSKO NASILJE, REALNOST DANAŠNJEGA
ČASA
Mag. Dubravka Celinšek,
dr. Mirko Markič	94 NOVA VLOGA UČITELJA IN UČITELJEVE
KOMPETENCE PRI PROBLEMSKO NARAVNANEM
UČENJU
Dr. Suzana Košir,
dr. Jana Goriup	109 NEKATERI VIDIKI UČINKOVITEGA
VKLJUČEVANJA V ŠTUDIJ ŠTUDENTOV NA
PREHODU
Dr. Karin Širec,
dr. Miroslav Rebernik	129 IZOBRAŽEVANJE ZA PODJETNOST IN
PODJETNIŠTVO
Dr. Marija Mojca Peternel	146 KRATKA EVALVACIJA SLOVNIČNIH NAPAK
MATURANTOV

CONTENTS

Amalija Žakelj, Ph.D., Milena Ivanuš Grmek, Ph.D	3 THE RESULTS OF PUPILS AT THE NATIONAL VERIFICATION OF KNOWLEDGE AND THE SOCIO-CULTURAL ENVIRONMENT
Gregor Jurak, Ph.D., Marjeta Kovač, Ph.D.	18 EXCUSING PUPILS FROM PHYSICAL EDUCATION LESSONS IN PRIMARY SCHOOL
Urška Repinc, Primož Južnič, Ph.D.	32 PROJECT ASSIGNMENTS FOR GIFTED PUPILS
Iztok Tomažič, Ph.D., Cveta Razdevšek Pučko, Ph.D.	45 ANIMALS IN THE EYES OF STUDENTS
Krstivoje Špijunović, Ph.D., Sanja Maričić, M.A.	66 DEVELOPMENT OF PUPILS` CRITICAL THINKING IN THE INITIAL TEACHING OF MATHEMATICS
Majda Pšunder, Ph.D., Mihaela Cvek, M.A.	77 MEDIA VIOLENCE AS THE REALITY OF OUR TIME
Dubravka Celinšek, M.A., Mirko Markič, Ph.D.	94 THE NEW ROLE OF TEACHERS AND NEW COMPETENCES IN PROBLEM-BASED LEARNING
Suzana Košir, Ph.D., Jana Goriup, Ph.D.	109 EFFECTIVE INTEGRATION OF STUDENTS IN TRANSITION INTO STUDIES
Karin Širec, Ph.D., Miroslav Rebernik, Ph.D.	129 EDUCATING FOR ENTREPRENEURIAL BEHAVIOUR AND ENTREPRENEURSHIP
Marija Mojca Peternel, Ph.D.	146 SHORT EVALUATION OF GRAMMATICAL ERRORS IN THE MATURA EXAM

Dr. Amalija Žakelj, dr. Milena Ivanuš Grmek

Rezultati učencev pri nacionalnem preverjanju znanja in socialno-kulturno okolje

Izvirni znanstveni članek

UDK 373.091.26

KLJUČNE BESEDE: socialno-kulturno okolje, nacionalno preverjanje znanja, osnovna šola

POVZETEK – V uvodu razpravljamo o pomenu nacionalnega preverjanja znanja in opozarjamo na pomemben vpliv socialno-kulturnega okolja na uspešnost učencev. Osrednji del prispevka namenjamo raziskavi, ki smo jo izvedli z namenom, da opozorimo na pomen povezanosti nekaterih dejavnikov socialno-kulturnega okolja z rezultati učencev na nacionalnem preverjanju znanja. Rezultati raziskave nas opozarjajo, da imajo dejavniki socialno-kulturnega okolja pomembno vlogo v razvoju in šolskem uspehu posameznika.

Original scientific paper

UDC 373.091.26

KEYWORDS: socio-cultural environment, national verification of knowledge, primary school

ABSTRACT – The introduction describes the significance of the national verification testing of knowledge and pays attention to the importance of the influence of the socio-cultural environment on pupils' performance. The central part of the article includes the research that was carried out with the objective of pointing out the importance of the interconnection of certain factors of the socio-cultural environment and the results of pupils at the national testing of knowledge. The results of the research study show that the factors of the socio-cultural environment have an important role in the development and schooling performance of an individual.

1. Uvod

O odnosu med notranjim in zunanjim preverjanjem znanja najdemo številne članke in razprave. Kadar govorimo o notranjem preverjanju znanja, mislimo predvsem na preverjanje, ki ga opravlja vsak učitelj zase v svojem razredu, bodisi ustno ali pisno, vendar z vprašanji, ki jih sestavi, in brez dodatnih informacij o primerljivosti lastnosti tega preverjanja z drugimi učitelji, ki opravljajo delo na drugih šolah ter o primerljivosti rezultatov tega preverjanja – šolskih ocen z drugimi. Zunanje preverjanje znanja pa je razumljeno kot preverjanje s preizkusi, ki so jih sestavili pedagoški strokovnjaki ter strokovnjaki za merjenje, torej za sestavo in analizo merskih instrumentov. Temeljne značilnosti zunanjega preverjanja znanja so: da vsi učenci rešujejo iste ali primerljive naloge, da imamo enotne kriterije administracije preizkusa, da so preizkusi vsaj do določene stopnje metrično preverjeni (Bucik, 2001).

Poimenovanje in namen zunanjega preverjanja znanja ob koncu osnovne šole se je v slovenskem prostoru spreminjalo. V šolskem letu 1990/1991 je bilo uvedeno

Dr. Gregor Jurak, dr. Marjeta Kovač

Opravičevanje med poukom športne vzgoje v osnovni šoli

Izvirni znanstveni članek

UDK 37.091.52:796/799

KLJUČNE BESEDE: *osnovnošolci, športna vzgoja, opravičevanje, športna vadba, vzroki*

POVZETEK – Cilj raziskave je bil analizirati opravičevanje učencev in učenk med poukom športne vzgoje. Z vprašalnikom smo ugotavljali vrste in pogostost opravičil, razloge za dejanska in namišljena opravičila in dejavnosti, ki jih izvajajo učenci, ko se opravičijo. Vzorec je vključeval 274 učencev in 341 učenk zadnjih treh razredov osnovne šole. Ugotavljamo, da opravičevanje ni pogosto, saj je aritmetična sredina tako pri učencih kot učenkah nekaj pod vrednostjo "1 do 5 ur" letno. Največkrat učenci in učenke navajajo kot vzrok za opravičilo zdravstvene težave. Zaskrbljujoče je, da 45 odstotkov učencev prinese zdravniško opravičilo vsaj enkrat letno, čeprav nimajo zdravstvenega razloga, 58,7 odstotka učencev pa vsaj enkrat letno prinese tudi lažno opravičilo staršev o zdravstvenih težavah. Ko so opravičeni športne vadbe, so učenci najpogosteje pasivni ali pa počnejo, kar želijo. Pogosteje se učijo za druge predmete kot pa teoretičnih vsebin športne vzgoje, ki so del učnih načrtov. Odsotnost od športne vadbe je negativno povezana s splošnim učnim uspehom učencev in oceno pri športni vzgoji.

Original scientific paper

UDC 37.091.52:796/799

KEYWORDS: *primary schoolchildren, physical education, excusing, sports practice, reasons*

ABSTRACT – The purpose of the study was to analyse the reasons for excusing school pupils from physical education lessons. A questionnaire was used to find out the types and frequency of excuses, the reasons for actual and invented excuses, and the activities that pupils carry out when excused from lessons. The sample included 274 boys and 341 girls attending the final three years of primary school. It can be concluded that being excused is not a frequent event, as the average in both boys and girls was slightly below a value of "1 to 5 lessons" per year. Pupils most often state health problems as the reason for being excused. It is worrying that 45% of them produce doctor's certificate at least once a year without having a real health reason for acquiring one; 58.7% of pupils bring a false excuse slip from parents at least once a year; also stating health reasons. When excused from sports practice, pupils are most often passive or they do what they wish. Often they prefer to study other subjects and not the theoretical contents of physical education which are part of the curricula. Absence from sports practice is in negative correlation with the general academic record of pupils and the mark achieved in physical education.

1. Uvod

Športna vzgoja z različnimi gibalnimi spodbudami pomembno vpliva na zdrav razvoj otrok in mladostnikov, prijetno doživljanje športnega udejstvovanja, usvojenost raznovrstnih športnih spretnosti in razumevanje pomena športa kot dejavnika zdravega življenjskega sloga pa so temeljni vzvodi za oblikovanje trajnih športnih navad (Fairclough in Stratton, 2005; Sallis, Prochaska in Taylor, 2000). Strokovnjaki izpostavljajo, da naj bi bil zaradi raznovrstnih pozitivnih vplivov na rast in razvoj vsak mlado-

Projektne naloge za nadarjene učence

Pregledni znanstveni članek

UDK 37.011.3-056.45

KLJUČNE BESEDE: šolski knjižničarji, projektno delo, timsko delo, nadarjeni učenci, informacijska pismenost, informacijsko komunikacijska tehnologija

POVZETEK – Prispevek opisuje projektno delo s timskim pristopom pedagoških delavcev, osnovano na poizvedovalnih aktivnostih učencev, pri katerem sodeluje šolski knjižničar. Zelene kompetence, ki jih učenci skozi proces pridobivajo, so: informacijska pismenost, učenje učenja, pridobitev znanja s področja teme projekta, bralna pismenost, smiselna uporaba informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) in socialne veščine. Zaradi kompleksnosti tega procesa je tak način dela še posebej primeren za nadarjene učence kot dodatna aktivnost. Nadarjenost sama po sebi še ne zagotavlja višje stopnje informacijske pismenosti, rabe informacij za kreativno pisanje se je skozi izkušnje treba naučiti, prav tako rabe IKT nasploh. Prikazana je študija primera enega izmed projektov, za evalvacijo so bili izpeljani intervjuji s sodelujočimi mentoricami in razgovor v obliki fokusne skupine sodelujočih učencev.

Author review

UDC 37.011.3-056.45

KEYWORDS: school librarians, project work, team work, gifted pupils, information literacy, information and communication technology

ABSTRACT – *The article describes project work, including the team approach of teacher, which is based on enquiry activities performed by pupils, whereby the school librarian is involved. During this process, pupils gain the following competences: information literacy, learning how to learn, knowledge about the project theme, literacy competence, appropriate use of information and communication technology (ICT) and social skills. Due to the complexity of the process, this method of work is especially recommended for gifted children as an additional activity. The aptitude itself does not guarantee a higher level of information literacy. The use of information for creative writing must be taught through experience as well as the use of ICT in general. The article presents the case study of one of the projects, whereby the evaluation is based on the interviews conducted with participating mentors and the discussion of pupils in the form of a focus group.*

1. Projektna naloga in pridobivanje učenčevih kompetenc

Delovne naloge šolskega knjižničarja v osnovi obsegajo dvojje: interno bibliotekarsko delo in bibliopedagoško delo (Stružnik, 1999, str. 40). Kot drugi strokovni delavci dela tudi z učenci s posebnimi potrebami, med katerimi so zanimiva skupina prav nadarjeni učenci. Koncept *Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci* (1999) govori o šolskih knjižničarjih, ki v tem pogledu prispevajo predvsem pri raziskovalnem in projektnem delu učencev. Možnosti za vključitev v delo z nadarjenimi učenci so različne, v tem prispevku nas zanima projektno delo, ki se najbolje uresničuje s sodelovanjem več strokovnih delavcev. Šolski knjižničar je motiviran za tako sodelovanje, ker tudi na tak način lahko prispeva k povečevanju informacijske pismenosti učencev ter pridobivanju drugih kompetenc v tem procesu: na primer bralne pismenosti, učiti

Dr. Iztok Tomažič, dr. Cveta Razdevšek Pučko

Živali v očeh učencev

Izvirni znanstveni članek

UDK 37.015.31:57.081.1

KLJUČNE BESEDE: pouk, odnos, strah, živali

POVZETEK – Z uvedbo novih učnih načrtov pred več kot desetletjem smo v pouk naravoslovja in biologije uvedli več neposrednega dela učencev v naravi ter intenzivnejšo uporabo primarnih učnih objektov. Prispevek predstavlja rezultat širše zasnovane študije, v kateri smo preverili, kako različni pristopi vplivajo na odnos in znanje sedmošolcev o dvoživkah. Sočasno smo tudi preverili, ali predhodne neposredne izkušnje sedmošolcev z živalmi vplivajo na njihovo znanje in odnos do živali. V tem prispevku obravnavamo analizo odgovorov na vprašanja o tem, katerih živali se učenci bojijo, katere živali so jim ljube, njihove utemeljitve za navedbe posameznih živali ter povezave med navedbami živali in hišnimi ljubljenci. Ugotovili smo, da učenci kot ljube živali navajajo predvsem tiste, ki so jim blizu, hišne ljubljence in karizmatične živali, le redko pa omenjajo prostoživeče domorodne živalske vrste. Učenci se bojijo predvsem tistih živali, ki lahko povzročajo telesne poškodbe. Najbolj prezrte skupine živali so nevretenčarske skupine, od vretenčarskih skupin živali pa dvoživke in ptice.

Original scientific paper

UDC 37.015.31:57.081.1

KEYWORDS: attitude, fear, animals, instruction

ABSTRACT – New science and biology curricula from over a decade ago introduced more practical work which students conduct in nature, and a more intensive use of realia in the science classroom. The article focuses on the results of an extensive study which tested different approaches that affect seventh-graders' attitude to and knowledge about amphibians. Additionally, the study examined whether the students' previous direct experience of animals affects their knowledge about and attitude towards them. The article analyses the answers to questions about which animals students fear or like, as well as the students' interpretations for their listing of each animal. Furthermore, we analysed the correlations between statements about animals that students like and also own as pets. We found that students generally stated as likeable the animals they knew well, such as pets and charismatic species, while they only rarely included indigenous wild species in this category. Students are mainly afraid of animals that can cause physical damage. The animals most often overlooked are invertebrates, amphibians and birds.

1. Uvod

Biološke vsebine so vključene v celotno vertikalno slovenskega osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. Pred tremi leti smo v celoti prešli na prenovljen način osnovnošolskega izobraževanja, na devetletno osnovno šolo. Triletni sistem osnovnega šolanja v prvem triletju vključuje biološke vsebine v predmet spoznavanje okolja (1., 2. in 3. razred), v drugem triletju v predmeta naravoslovje in tehnika (4. in 5. razred) ter naravoslovje (6. razred). V tretjem triletju so v 7. razredu biološke vsebine vključene v predmet naravoslovje, v 8. in 9. razredu pa je predmet biologija. Učni načrti za naravoslovje in biologijo, ki so nastali s prenovljenim programom devetletne osnovne šole, vključujejo poleg vsebinskih sprememb tudi pobudo za iz-

Development of pupils' critical thinking in the initial teaching of mathematics

Izvirni znanstveni članek

UDK 37:51:159.955

KLJUČNE BESEDE: kritično mišljenje, razvijanje kritičnega mišljenja, učitelj, cilji pouka matematike, začetni pouk matematike

POVZETEK – Ena izmed ključnih zahtev, ki jih postavlja sodobna šola, je razvijanje kritičnega mišljenja. Ta zahteva je eksplicitno izpostavljena in poudarjena v učnih načrtih za predmet matematika. V teoretičnem delu prispevka sta avtorja postavila zahtevo po razvijanju kritičnega mišljenja v zgodovinski kontekst, v empiričnem delu pa sta na vzorcu 285 učiteljev na 25 osnovnih šolah v Srbiji proučevala, v kolikšni meri je zahteva po razvijanju kritičnega mišljenja pomembna za učitelje in kateri dejavniki pospešujejo oziroma zavirajo njegov razvoj. Avtorja poskušata identificirati aktivnosti, ki bi jih bilo treba uvesti, da bi učenci pri začetnem pouku matematike lahko uspešneje razvijali kritično mišljenje.

Original scientific paper

UDC 37:51:159.955

KEYWORDS: critical thinking, teacher, goals and tasks of mathematics teaching, mathematics, initial teaching of mathematics.

ABSTRACT – Critical thinking development is one of the crucial requirements of modern school. This requirement is also stated in the mathematics curriculum. Having this in mind, the authors have tried to examine, on the sample of 285 primary school teachers from 25 primary schools in Serbia, how important this requirement is for the teachers, which factors contribute to, and which obstruct this development and to identify the measures that, in teachers' opinion, should be taken in order to develop pupils' critical thinking more efficiently in the initial teaching of mathematics. The authors seek to identify activities that could be introduced to students for successfully develop critical thinking in the initial teaching of mathematics.

1. Introduction

The idea of the need to pay special attention to the development of pupils' critical ability in an educational process is not new. That idea was presented by Socrates and Aristotle and it was particularly actualised by the rationalists, the representatives of didactic formalism theory (J. Rousseau, J. Herbart, J. Pestalozzi, A. Diesterweg), humanistic pedagogy (V. Feltre, F. Rabelais, M. Montaigne, C. Rogers, E. Roterodamus, A. Maslow), critic theories of education (W. Klafki, W. Schulz, F. Von Kube) and others. For that reason, a contemporary school is expected to focus its activity towards the direction which obtains realisation of the idea.

The importance of that demand has been shown by the latest resolutions, references and declarations of UNESCO and the European Council of Education in which, besides the promotion of talent, activity and personal development of each individual, insisting

Dr. Majda Pšunder, mag. Mihaela Cvek

Medijsko nasilje, realnost današnjega časa

Pregledni znanstveni članek

UDK 37.015.3:316.744

KLJUČNE BESEDE: *medijsko nasilje, razumevanje nasilja, posledice nasilja, zaznavanje nasilja, ozavešanje staršev in učencev*

POVZETEK – Mediji so zelo privlačni. V sodobni informacijski družbi so postali sestavni del učenčevega življenja. Poleg številnih pozitivnih dejavnikov prinašajo v otrokovo življenje tudi nekatere slabosti, med katerimi je v ospredju zlasti nasilje. Najbolj zaskrbnjujoči posledici pogostega srečevanja učencev z nasiljem v medijih sta posnemanje in otopelost. Na to opozarja tudi naša raziskava, ki smo jo izvedli med učenci 4. in 8. razredov različnih osnovnih šol v Sloveniji. Raziskava je pokazala, da je med učenci najbolj priljubljen medij televizija, da najraje gledajo akcijske in pustolovske filme ter grozljivke, da učenci kot razlog gledanja oddaj z nasilnimi vsebinami navajajo razvedrilo, da oddaje, ki prikazujejo nasilje, najpogosteje gledajo sami, da se o gledanih oddajah pogovarjajo s prijatelji in da so zaradi pogostega srečevanja z nasiljem v medijih postali zanj manj občutljivi. Pri njih že zasledimo otopelost, posnemanje pri njih še ni prisotno. Večina anketirancev se strinja, da je pogovor ena od možnih rešitev reševanja sporov.

Author review

UDC 37.015.3:316.744

KEYWORDS: *media violence, understanding violence, consequences of violence, perception of violence, raising awareness of parents and pupils*

ABSTRACT – The media are attractive. In the modern informational society, the media has become a constituent part of pupils' everyday life. Along with many positive effects they have also brought numerous negative ones into the lives of children and their families such as violence. The most alarming consequences of pupils' frequent contact with media violence are imitation and apathy. The survey carried out among pupils from 4th–8th grade of different primary schools in Slovenia points out exactly this problem. According to the survey, television is the most attractive media for pupils. They watch mostly action, adventure and horror movies and, according to pupils, the reason for watching shows with violent content is amusement. They frequently watch violent programme by themselves, they talk to their friends about it and have become less sensitive due to frequent exposure to media violence. They have become more indifferent, but do not yet imitate violence. Most of the pupils agree conversation is the one of the possible way to settle disputes.

1. Uvod

Množični mediji so zelo privlačni. Stopajo v ospredje na vseh ravneh življenja, tudi učenčevega. Postali so nepogrešljiv pripomoček tako v službi, šoli kot doma. Mediji prinašajo v domove otrok mnogo pozitivnih učinkov, hkrati pa tudi nešteto slabosti, med katerimi je v ospredju prav gotovo nasilje.

Danes se soočamo z nasičenostjo sodobne kulture z množično ustvarjenimi podobami nasilja. Erb (2004) in Koširjeva (1996) opozarjata, da lahko določene vsebine s svojimi negativnimi podobami usmerjajo gledalce (otroke) k nestrpnosti, agresivnosti in nasilju. Nasilje med učenci narašča, storilci so vedno mlajši, ugotavlja Weiß

Nova vloga učitelja in učiteljeve kompetence pri problemsko naravnem učenju

Pregledni znanstveni članek

UDK 37:159.955.6

KLJUČNE BESEDE: *problemsko naravnano učenje (PNU), učiteljeve kompetence, visokošolsko in strokovno izobraževanje, tuji strokovni jeziki, timsko delo*

POVZETEK – Namen pričujoče študije primera je preučiti vloge in kompetence učiteljev, potrebne pri problemsko naravnem učenju, in sicer z namenom, da bi oblikovali vodila za izobraževanje in usposabljanje učiteljev ter oblikovali tudi delovni model oziroma pregled raznovrstnih učiteljevih oziroma tutorjevih vlog in kompetenc pri problemsko naravnem učenju. Raziskava, ki je predvsem kvalitativne narave, vključuje vprašalnike, ki so jih izpolnjevale tri skupine udeležencev: študentje, učitelji tujih strokovnih jezikov in učitelji stroke. Rezultati raziskave kažejo, da večina učiteljev, ki učijo po metodi problemsko naravnane učenja, najpogosteje nastopa v vlogi strokovnjaka svetovalca in potrebuje nadaljnje izobraževanje in usposabljanje za druge vloge, ki jih opravlja učitelj kot tutor. Študija je razkrila, poleg v literaturi že omenjenih vlog, tudi nekatere druge učiteljeve vloge pri problemsko naravnem učenju. Rezultat študije je delovni model oziroma pregled raznovrstnih učiteljevih oziroma tutorjevih vlog in kompetenc pri problemsko naravnem učenju.

Author review

UDC 37:159.955.6

KEYWORDS: *problem-based learning (PBL), teacher competences, higher and professional education, languages for specific purposes, teamwork*

ABSTRACT – The purpose of this case study was to examine the roles and competences required in problem-based teaching in order to provide guidelines for further teacher training and design a working model compiling the various teacher roles and competences in PBL. The study, employing mainly the methods of qualitative data collection and analysis, involved a questionnaire administered to a group of students, teachers of foreign languages and teachers of professional subjects. Results show that most of the PBL teachers mainly perform the role of the professional consultant and need further training to master other roles of a PBL tutor. Moreover, the study revealed some other roles next to those given in literature and produced a model compiling various teacher/tutor roles and competences in PBL. By defining the level of qualification in PBL, a plan for further teacher training for our sample may be designed.

1. Uvod

Izobraževalci danes iščejo take pristope k izobraževanju, ki bi bili uspešni v družbi, za katero je značilen ogromen obseg znanja in informacij (Boud in Feletti, 2001; Marentič Požarnik idr., 1998; Ramsden, 2000). Značilnost teh novih pristopov je med drugim tudi spremenjena vloga učitelja in študenta. Učitelj ne opravlja več tradicionalne vloge prenašalca znanja, temveč nastopa kot pospeševalec ali podpornik študentovega učenja (Biloslavo, 2008; Hendry idr., 1999; Hoban, 2002; Irby, 1996), prevzema torej vlogo tutorja. Le-ta mora obvladati nove kompetence, da lahko spodbuja

Dr. Suzana Košir, dr. Jana Goriup

Nekateri vidiki učinkovitega vključevanja v študij študentov na prehodu

Pregledni znanstveni članek

UDK 378.091.398

KLJUČNE BESEDE: novinec, spodbujanje študentov, praktično usposabljanje, učenje veščin, pomoč študentom, tutorski sistem, visokošolski izobraževalni proces, prehod na fakulteto

POVZETEK – Fakultete se kljub povečanemu vpisu srečujejo z velikim osipom študentov. Pri tem skušajo na različne načine spodbujati k nadaljevanju študija študente prvih letnikov, ki so na prehodu iz srednje šole na fakulteto. Prehod na fakulteto od študentov zahteva prilagoditev na novo akademsko in družbeno okolje. Rezultati (sicer) različnih raziskav kažejo, da se vse večje število študentov sooča s težavami pri prehodu iz srednje šole na fakulteto. V raziskavi smo si zadali raziskovalno vprašanje, s katerim smo ugotavljali, kateri so učinkoviti načini spodbujanja študentov na prehodu k nadaljevanju študija. Pregledali in analizirali smo različne oblike spodbujanja in pomoči, ki jih nudijo fakultete po svetu, posebno pozornost pa smo posvetili slovenskim fakultetam. Na podlagi večletnega spremljanja smo natančneje opredelili primer samostojnega visokošolskega zavoda, pri katerem smo ugotavljali pričakovanja študentov o študiju in (predvsem) njihovo zadovoljstvo s ponujeno pomočjo oziroma spodbudo pri študiju, ki smo jo spremljali in izmerili z anketo. Na podlagi analize dobljenih empiričnih podatkov smo izdelali model učinkovitega vključevanja študentov v visokošolski izobraževalni sistem ter predlagali učinkovite potrebne nadaljnje ukrepe in dolgoročne usmeritve.

Author review

UDC 378.091.398

KEYWORDS: freshman, study motivation, practical training, study skills, support for students, tutoring system, higher education, transition, first year experience

ABSTRACT – Despite increased student enrolment, faculties are experiencing significant drop-out rates. They try to encourage in various ways the first-year students in the transition from secondary school to higher education to continue their studies. The transition to the higher education system requires students to adapt to a new academic and social environment. Numerous research findings demonstrate that a growing number of students face difficulties during the transition period. The aim of our research was to identify effective methods of encouraging transition students to continue their studies. We reviewed and analysed methods of encouragement and assistance offered by faculties worldwide, with a special focus on Slovene faculties. On the basis of multi-annual monitoring we focused on a single higher education institution; we analysed its students' expectations with regard to their studies and their satisfaction with the provided assistance and encouragement. On the basis of the data acquired with a questionnaire we developed a model of effective involvement of students in the higher education system and proposed further actions and long-term guidelines.

1. Uvod

Problematika, omenjena v naslovu, je še posebej aktualna zdaj, ko zamisel učeče se družbe postaja realnost, čeprav so še kako aktualne razprave o tem, kako naj bi na znanju temelječega gospodarstva učeča se družba v skladu z lizbonsko deklaracijo in

Dr. Karin Širec, dr. Miroslav Rebernik

Izobraževanje za podjetnost in podjetništvo

Pregledni znanstveni članek

UDK 378:159.954:658

KLJUČNE BESEDE: visokošolsko izobraževanje, podjetništvo, podjetnost, četverna vijačnica podjetniškega izobraževanja

POVZETEK – Sodobna družba in njen prehod v družbo znanja terjata vse več ustvarjalnih in podjetnih posameznikov, ki so sposobni samostojnega podjetniškega delovanja bodisi v okvirju določene organizacije bodisi kot podjetniki v lastnem podjetju. V prispevku opozarjamo na pomen podjetništva v sodobni družbi ter na njegov vpliv na ekonomski in družbeni razvoj. Ugotavljamo, da je z izobraževanjem možno vplivati na nagnjenja in vrednote posameznikov, da bi se le-ti pogosteje odločali za samostojno podjetniško kariero. Na temelju raziskave, izvedene med študenti poslovnih šol na univerzah iz enajstih držav, primerjamo podjetniške značilnosti slovenskih in tujih študentov. Rezultati raziskave kažejo, da je za izobraževanje za podjetništvo potreben drugačen izobraževalni pristop, kot je primeren za izobraževanje bodočih menedžerjev velikih podjetij. Na osnovi podjetniškega programa, ki na Univerzi v Mariboru poteka od sredine devetdesetih let, spoznavamo, da izkušnje, pridobljene v predavalnicah, ne zadoščajo za študentov razvoj razumevanja vrednosti inovativnosti in ustvarjalnosti, ampak ga je treba nadgraditi z neposrednimi izkušnjami, ki jih je moč pridobiti v resničnem življenju.

Author review

UDC 378:159.954:658

KEYWORDS: higher education, entrepreneurship, entrepreneurial spirit, quadruple helix of entrepreneurial education

ABSTRACT – Modern society and its transition to a knowledge society are claiming more and more creative and entrepreneurial individuals who are capable of autonomous action, either in the realm of an organisation or as entrepreneurs with their own businesses. The article emphasises the importance of entrepreneurship in a modern society and its attachment to the economic and social development. We have found that education can influence an individual's preferences and values in order to opt for an independent business career. Based on a research study conducted among students of business schools at universities from 11 countries, we compared the entrepreneurial characteristics of Slovenian and foreign students. The survey results show that entrepreneurial education requires a different approach than what is appropriate for the education of future managers of large enterprises. On the basis of the entrepreneurial programme at the University of Maribor, which has been carried out since the mid-nineties, we know that the experience gained in the class itself is not sufficient for students to develop their understanding of the value of innovation and creativity. It should be upgraded with direct experience, which can be obtained in real life.

1. Uvod

Ustvarjalnost in podjetnost sta bili vselej gonilni sili razvoja zaradi ustvarjanja novih podjetij in zaposlovanja. Podjetništvo pa je postalo ena izmed gonilnih sil gospodarskega razvoja tudi zaradi kreiranja novih delovnih mest znotraj obstoječih podjetij (Carree in Thurik, 2003; Rasmussena in Sørheim, 2006). Preoblikovanje sodobnih družb v družbe znanja in prehod ekonomskih sistemov iz menedžerskih v podjetniške (Audretsch in Thurik, 2007) postavlja v ospredje ustvarjalne in podjetne

Kratka evalvacija slovničnih napak maturantov

Strokovni članek

UDK 81'271.1-057.874

KLJUČNE BESEDE: matura, napake, analiza

POVZETEK – Zrelostni izpit oziroma matura je pomembna za maturante (posredno za njihove starše) za učitelje, ki so dijake štiri leta tudi poučevali in pripravljali na eksterno preverjanje. Prav slednjim bi evalvacija najpogostejših slovničnih napakah maturantov bila lahko ne le aktualna informacija, ampak tudi izhodišče za njihovo nadaljnje strokovno delo. Kajti iz napak se lahko vsi nekaj naučimo.

Professional paper

UDC 81'271.1-057.874

KEYWORDS: matura exam, error, analysis

ABSTRACT – The baccalaureate or final exam (Matura exam) after secondary school is certainly very important for graduates and indirectly for their parents. It is also important for teachers who teach students and prepare them for external assessment. The analysis of the Matura exam (grammatical errors) does not only represent actual information for the teachers, but is also a starting point for their further professional work. Because through errors we can all learn something.

1. Uvod

Analiza letošnjih maturitetnih izpitov, natančneje pole 1B, ki preverja znanje slovničnih struktur, naj bi bila začetek nekajletne raziskave, s katero bi želeli prikazati kakovost znanja na tem področju ob zaključku srednješolskega izobraževanja v Sloveniji. Prikazani rezultati so lahko pomembni za učitelje nemščine kot spodbuda k refleksiji (več o tem Kosevski, 2010) in novim izzivom predvsem v smislu organizacije in novih (drugačnih) oblik pouka. Za uvod navedimo nekaj splošnih podatkov o maturi v Sloveniji.

Srednješolsko izobraževanja se zaključí z maturo oziroma zaključnim izpitom, ki ga opravijo dijaki poklicnih šol. Matura se deli na splošno in poklicno. Poklicno maturo opravljajo dijaki tehniških srednjih šol in obsega štiri predmete (slovenščina, matematika ali tuji jezik, strokovni predmet) in seminarsko nalogo oziroma projekt. Če dijak opravi še peti predmet, se lahko vpiše na nekatere univerzitetne smeri.

Splošno maturo, ki je tudi predmet tega članka, opravljajo dijaki gimnazij in tisti, ki so opravili maturitetni tečaj. Maturo lahko opravljajo tudi 21-letniki brez uspešno končane gimnazije ali opravljenega maturitetnega tečaja. Opravljena matura je pogoj za nadaljevanje študija na univerzitetnih programih.